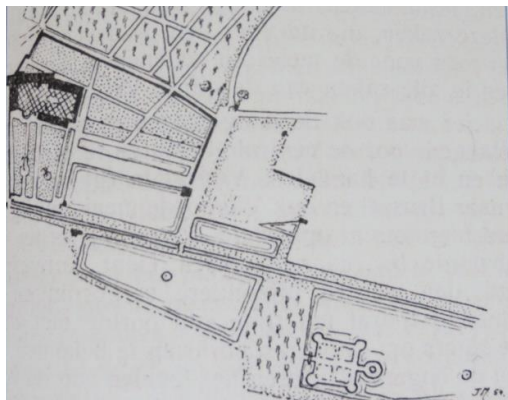

Kasteelpaviljoen (uit Beheersplan Kasteel Isque)

Getekend op het plan van 1719.

Het kleine paviljoen (jachtpaviljoen) staat op het vroege plan uit 1719 opgetekend aan de rand van de vijver. Dit gebouwtje is eveneens aangeduid op het plan van Villaret en de Ferrariskaart (18de eeuw). Tevens werd het paviljoen nabij de mottevijver al in de inventaris van 1763 vernoemd.

In de inventaris van het bouwkundig erfgoed en in de meeste andere publicaties over het kasteel Isque, schrijft men vol lof over het elegante paviljoen opgericht in bak- en zandsteenstijl, tijdens de 15de of 16de eeuw. Op basis van de hiervoor aangehaalde dateringen voor het Wittemkasteel en het koetshuis lijkt het aannemelijk van een 16de-eeuwse datering uit te gaan. Hoogstwaarschijnlijk dient de bouw van dit paviljoen in een ruimere context, met name die van de parkaanleg, gezien te worden.

In de eerste helft van de 19de eeuw is het paviljoen ingericht als woning voor de hoveniers. *In het jaar 1817 tot twee woningen verhuurt; de eerste aan de Weduwe van Dam en de andere aan Alexander Delronge, te zamen een oppervlakte van 10 ellen.*

'Het hoveniers huys, met tuyn, zich bevindende op den ingang der gemelde dreven', maakte nr. 6 van de verkoop van 1824 uit.

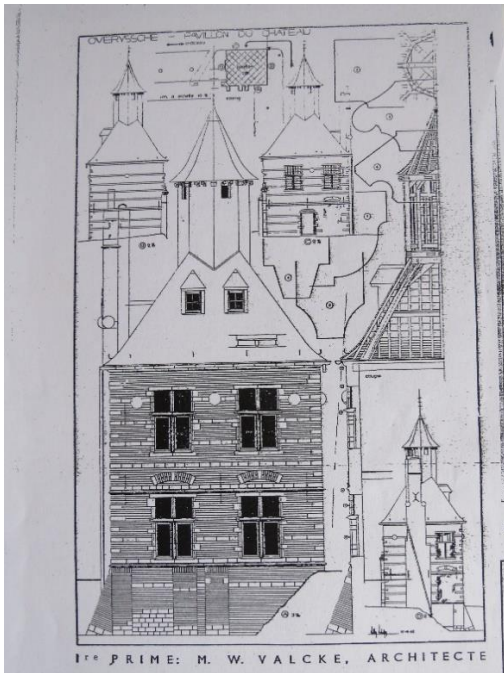
Op het primitieve kadasterplan uit 1830-40 staat het kleine paviljoentje ook opgetekend naast de vijver.

Begin 20ste eeuw.

Tijdens de 20ste eeuw werd het paviljoen met grote regelmaat gefotografeerd en de vele oude postkaarten en foto's verschaffen een mooi zicht op de bouwhistorische toestand van dit gebouwtje. Eén van de oudste postkaarten dateert uit 1905 en het paviljoen lijkt in deze tijd bewoond te zijn. De ramen en de dakvensters bevinden zich nog in situ evenals het hoge schouwkanaal op het dak. De fundering van het gebouw staat in het water en werd verstevigd door bakstenen steunberen. Vier kruisramen voorzagen deze kant van de gevel van licht en een zicht op de vijver.

De ligging van dit paviljoen langs één van de toegangsdreven nabij de vijver moet zeker bijgedragen hebben aan de vele romantische uitspraken over dit gebouwtje.

In 1933 vormde het paviljoen bovendien het onderwerp van een architectuurwedstrijd en architect W. Valcke won er de eerste prijs mee. De door Valcke opgemaakte tekening verscheen in *'L'Emulation'* nr. 4 en verleent een mooi beeld op alle vier de kanten van het pand en toont ook een snede van het torentje. De decoratieve uitwerking van de gevel met speklagen, hoekstenen, rondels, kruisvensters, dakvenstertjes en een torentje deden de meeste mensen stilstaan bij het fraaie architecturale en historische karakter van dit paviljoen.

Op de tekening van Valcke zijn de vier zijden van het paviljoen van een letter voorzien (A: zuidgevel, B: oostgevel, C: noordgevel, D: westgevel). Kant A lag aan het water en wordt getypeerd door steunberen, vier kruisvensters, drie bolvormige decoratieve motieven op de eerste verdieping en twee kleine dakvensters. In het midden van het dak kan een polyonaal torentje worden geïdentificeerd met onder de dakrand enkele kleine vierkante openingen. Een doorsnede van het houtwerk van de toren en de dakconstructie werd bijgevoegd. Kant B van het paviljoen toont vooral het decoratieve materiaalgebruik van bak- en zandsteen (speklagen) er zijn enkele bouwsporen te zien, mogelijk een deur en een venster. Kant C bevat een toegangsdeur afgezet met negblokken, verder is er een spoor van een oud venster met bakstenen boog waar te nemen. Op de eerste verdieping zijn twee kruisvensters zichtbaar en een decoratief bolvormig element. De vierde kant D wordt

gekenmerkt door het hoge schouwkanaal met kruisvormig anker, het valt op dat de al eerder aangehaalde bolvormige decoratieve elementen ook op het schouwkanaal herkend kunnen worden.

Op het gelijkvloers verwijst een bakstenen boog naar een voormalig venster en op de verdieping is één kruisvenster aan de rechterzijde van het schouwkanaal aanwezig.

Er bestaat ook een goede fotorapportage uit de eerste helft van de 20ste eeuw in de verzameling van het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium waarop de bouwhistorische achteruitgang van het paviljoen kan worden vastgesteld.

Alhoewel het paviljoen niet in de directe omgeving van het Wittemgebouw van het kasteel ligt, werd het in het vroege beschermingsbesluit van 1947 al opgenomen en verwees men expliciet naar het feit dat het lag aan de ingang van het park. Het werd beschermd op basis van de belangrijke oudheidkundige en geschiedkundige waarde.

Figuur 33. De rechter foto toont kant C en kant D. (Bron: ©Kik A07994)

Verval: 1967, 1975 en later.

Vanaf het moment dat de Belgische staat in 1950 overging tot de onteigening van het kasteel en domein met bijgebouwen, kan er vastgesteld worden dat het paviljoen razendsnel vervalft. Ondanks het feit dat de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen (1950) in brieven meermaals verwijst naar de voorbeeldfunctie van de Belgische staat in deze kwestie, zet het verval voort. In 1974 schrijft het bestuur der gebouwen dat dit jachtpaviljoen is herleid tot een vormeloze ruïne (vanaf 1967) en dat het gebouw met de grond gelijk gemaakt zou moeten worden om opnieuw opgebouwd te worden. Daar voegt het bestuur der gebouwen aan toe dat het door de afgelegen ligging niet op een functionele wijze door de school kan worden gebruikt. In 1974 verzoekt het bestuur der gebouwen het gebouw ondanks de bescherming te slopen en niet te herbouwen.

De bijgevoegde foto's uit 1970 tonen dat er geen dak meer op het gebouw aanwezig is en daardoor hebben de klimatologische omstandigheden vrij spel. De zaak lijkt onopgelost te blijven maar af en toe worden er stappen ondernomen om te pogen tot een dialoog te komen (brief 1996, 2002).

Feit is dat het gebouw steeds verder vervalft en instort. De buurt rondom dit gebouw werd aangelegd en veranderde van een heuvelachtig landschap met vergezichten in een typische nieuwbouwstraat.

Mogelijk hebben die ontwikkelingen niet bijgedragen aan de conservering van dit gebouwtje. Ook wordt er in de literatuur gesuggereerd dat de instorting te maken zou hebben met militaire vliegtuigen die door de geluidsbarrière vlogen.

Figuur 35. Vlaamse Gemeenschap 1975.

Op foto's uit 1975 is zichtbaar dat het paviljoen langs de westzijde (tekening 1933) nog tot de eerste verdieping 'geconserveerd' was, dat wil zegen dat de vier kruisramen nog zichtbaar waren. We zien (kant D) ook dat het schouwkanaal verwijderd is en dat er een grote opening in het paviljoen aanwezig is op de plaats van de voormalige schouw. Zowel de deur als het kruisraam werden dichtgemetseld. Langs de gevelzijde C (deur gelijkvloers en kruisramen op de verdieping) is het hek en de natuurstenen aanzet nog waarneembaar. Op foto's van rond 1980 is waar te nemen dat dezelfde gevel nog uit één kruisraam bestond en dat de rest van deze gevel was ingestort. Dit geldt ook voor de drie andere gevels.

Vandaag blijft er van het paviljoen enkel een ruïne over...